

EFFEKTIVURDERING

- FOR PROMILLEAFGIFTSFONDEN FOR LANDBRUG

6. juni 2024

Jakob Vesterlund Olsen

Formål, strategi, effekt og effektmåling

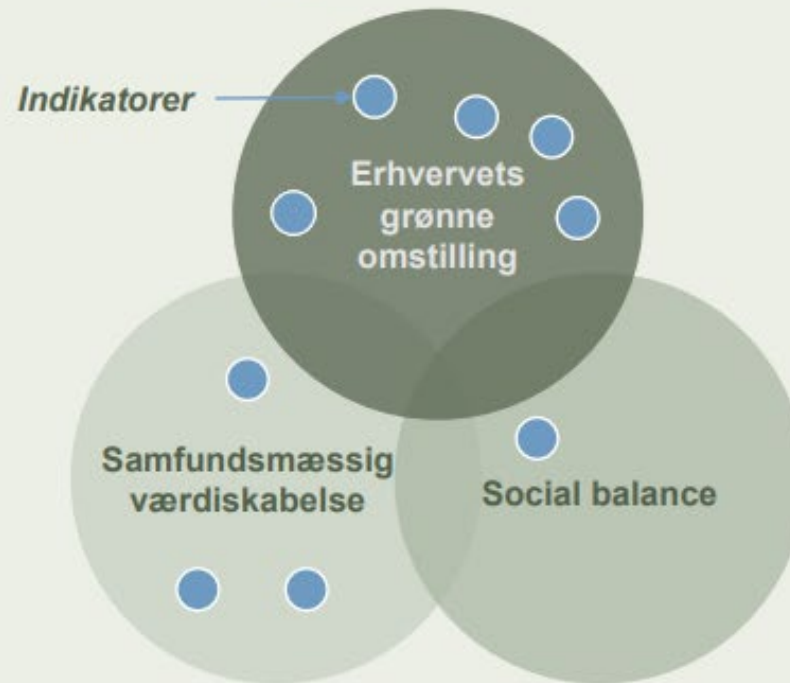
- Promilleafgiftsfondens formål
 - § 4. Fondens formål er at styrke landbrugets og fødevareindustriens udvikling
- Strategiske målsætninger
 - Erhvervets grønne omstilling, Social balance & Samfundsmæssig værdiskabelse
- Effektindikatorer
 - En række indikatorer indenfor hver af de tre strategiske målsætninger, som danner grundlag for effektvurdering og –monitorering.
- Effektkoncept med censorkorps
 - I konceptet leveres censorrapporter, temarapport og censor-effektrapport
 - 2-3 censorer omsætter "benefits" til samfundsøkonomisk effekt for projekter udvalgt inden for et tema

Effektindikatorer

Operationalisering af strategiske målsætninger

Fonden har udvalgt en række indikatorer indenfor hver af de tre strategiske målsætninger, som danner grundlag for effektvurdering og –monitorering.

Indikatorerne bør ikke opfattes som en udtømmende operationalisering af målsætningerne, idet fondens målsætninger dækker et bredere område end de udvalgte indikatorer, som illustreret i figuren til højre.

Figuren illustrerer sammenhæng mellem strategiske målsætninger og indikatorer. Figuren illustrerer ikke en vægtning fsv. angår fordeling af tilskud. Indikatorerne uddybes i bilag på side 22.

Indikatorer

Erhvervets grønne omstilling

- Drivhusgasudledning til atmosfære (CO₂e)
- Tab af næringsstoffer til vandmiljø (N & P)
- Pesticidanvendelse
- Selvforsyningsgrad af planteprotein i Danmark
- Biodiversitet

Social balance

- Beskæftigelse og sammenhængskraft

Samfundsmæssig værdiskabelse

- Bruttofaktorindkomst
- Driftsresultat
- Eksport

Tildelingskriterier

GENERELLE KRITERIER

Gælder alle ansøgninger på tværs af tema og arbejdsfelt

Omhandler de elementer, som Promilleafgiftsfonden bruger til at vurdere projektets grundlæggende egnethed.

- I hvor høj grad matcher projektet en eller flere af de strategiske målsætninger?
- Kan projektets resultater komme brede eller væsentlige dele af erhvervet til gavn?
- Er der tydelig sammenhæng mellem projektets formål, mål, aktiviteter, leverancer og effekter?
- Er der taget skyldige økonomiske hensyn ved fastlæggelsen af projektets budget, herunder om der er udvist sparsommelighed?
- Har projektteamet tilstrækkelige kompetencer og dokumenterede erfaringer på området?
- Inkluderer projektet samarbejde med relevante partnere?

PROJEKTSPECIFIKKE KRITERIER

I tillæg til de generelle kriterier, bruges projektspecifikke tildelingskriterier til at vurdere og kvalificere projekter indenfor forskning, rådgivning og afsætningsfremme og indeholder vurderingskriterier, som er specifikke for disse typer af projekter

Forskning og udvikling

- Fører projektet til relevant, anvendelsesorienteret viden?
- Bidrager projektet til nyskabelse på området?
- Bygger projektet på solide og anerkendte data og er der opstillet valide forsøg og test?
- Udnytter projektet allerede eksisterende viden?
- Er der indtænkt aktiviteter, der sikrer at projektets resultater formidles til målgruppen?

Videnformidling

- Omhandler projektet relevant, anvendelsesorienteret viden?
- Bygger projektet på anerkendt viden, analyser og lignede?
- Er der indtænkt aktiviteter, der sikrer at projektets resultater formidles til og implementeres i målgruppen hurtigt?

Afsætningsfremme

- Hvor stort et marked adresserer projektet?
- Hvor stor andel af den relevante målgruppe når aktiviteterne ud til?
- Skaber projektet nye afsætningsmuligheder og/eller nye markeds-kontakter?
- Udnytter projektet fødevarerhvervets styrkepositioner?

OPSLAGSSPECIFIKKE KRITERIER

I forbindelse med opslag kan der etableres særskilte tildelingskriterier, som muliggør vurdering af ansøgninger i forhold til deres værdiskabelse indenfor det pågældende opslag. De valgte kriterier offentliggøres altid sammen med selve opslagene.

Projektbeskrivelsen er et centralt grundlag for fondens vurdering af projektet set i forhold til fondens strategi, indsatsområder og tildelingskriterier. Ansøger opfordres derfor til at have disse in mente ved udarbejdelsen af projektbeskrivelsen jf. nedenstående punkter.

Fonden lægger vægt på, at støttede projekter skaber resultater / leverancer og **effekt**. Ovenstående billede viser effektkæden (forandringsteorien) med sammenhængen mellem formål, aktiviteter, leverancer og resultater samt afledte effekter heraf. Effekter opnås ikke nødvendigvis i projektperioden, hvilket er forsøgt vist med en anden type pil og farve. Begrebet effekt er altså bredere end resultater og leverancer.

Til brug for vurderingen af ansøgningen skal der opstilles mål.

Aktivitetsmål: Aktivitetsmål udgør et kvantitativt mål for de aktiviteter, der gennemføres i projektet. Det kan for eksempel være omfang af forskning, antal forsøg eller tests, antal demonstrationer, antal formidlingsaktiviteter, antal kampagner m.v.

Leverance-/resultatmål: Leverancemål/resultatmål udgør et kvantitativt mål for de umiddelbare output eller "produkter", som projektets aktiviteter skaber.

Effektmål: Effektmål kan være et kvantitativt mål for effekten af, at en given ny metode eller teknologi spredes og tages i anvendelse. Et effektmål kan også være et kvalificeret skøn af effekten af projektet. Fonden har i strategien angivet en række indikatorer inden for de strategiske målsætninger, som danner grundlag for effektvurdering og monitorering. Se også punkt 2.9 hvor det skal angives, hvilke af fondens effektmål projektet understøtter.

Kvalificerede begrundelser for effekter:

I ansøgningen redegøres der for, hvorfor det er sandsynligt, at de planlagte aktiviteter, leverancer og resultater vil medføre effekter på for eksempel sektor- og/eller bedriftsniveau. Der skal også kommenteres på barrierer.

Målsætninger bør tilstræbe at kunne leve op til S.M.A.R.T kriterierne

Der skal i forbindelse med afsluttende afrapportering af projektet redegøres for projektets målopfyldelse, herunder en **revurdering af effektvurderingen**.

2.8 De forventede effekter, som projektet ventes at bidrage med og dermed understøttelse af fondens effektmål

- Beskriv kvantitativt / kvalitativt projektets **forventede effekter** dvs. den udvikling, som projektet forventes at bidrage til, efter projektet er afsluttet, herunder hvilke **forudsætninger, forventninger og mål effekten er baseret på**. Giv bedste bud på den forventede kvantitative effekt. Hvis der er tale om flere typer af effekter, skal disse opgøres enkeltvis.
- Den ønskede forandring vil ofte være resultater af mange forskellig forhold. For mange af de projekter, som fonden støtter, kan det **være svært at isolere de forventede effekter af det konkrete projekt**. Det er derfor også relevant at gå et niveau ned i forhold fondens effektmål, jf. punkt 2.9 og således supplere med en beskrivelse af de forventede effekter, som selvstændigt bliver genereret i dette projekt.
- Beskrivelsen af effekter skal indeholde en vurdering af **udbredelsen**, og hvornår effekterne forventes at blive realiseret.
- Sandsynliggørelse af **projektets bidrag til effekt**: Beskriv **årsags-virkningssammenhængen fra resultater/leverancer til effekt**, herunder også **barrierer for forandringerne**, som kan betyde, at forandringen ikke opnås.
- Hvis effekten i høj grad er baseret på, at der fx er **efterfølgende implementeringsprojekter** og -tiltag mv, så beskrives disse.

Ansøgning - med strukturfondsmidler - Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse

- Hvilke resultater skal projektet skabe?
- Hvilke umiddelbare output skal der til for at opnå de ønskede resultater?
- Hvilke aktiviteter skal der til for at opnå de ønskede output?
- Hvordan er sammenhængen mellem projektets aktiviteter, output og de forventede resultater?
- Hvem skal være med, for at projektet kan lykkes?

Erfaringer for klimaprojekter

- Lattergas-emissioner risikostyringsværktøj ved udbringning af gødning.
 - Management er ikke et anerkendt virkemiddel – bliver det anerkendt?
 - Hvad skal der til, for at det styrker landbrugets eller fødevareindustriens udvikling?
- Reducere klimapåvirkningen fra landbruget, ved at øge salget af bælgfrugter til konsum fra år til år fremadrettet - til minimum 200% stigning på en 10 årig periode - kraftig reduktion af import og transport.
 - Lille effekt på nationalt klimaregnskab – effekten findes i forbrugsbaseret opgørelse
- Mangel på fokus på teknologier, der virker, og indgår i virkemiddelkataloger
- Teknologierne fra virkemiddelkatalogerne kan forbedres i forhold til innovationsniveau og implementering
- Implementeringen af effektive teknologier kræver projekter fokuseret på de faktiske barrierer for implementering af effektive teknologier.

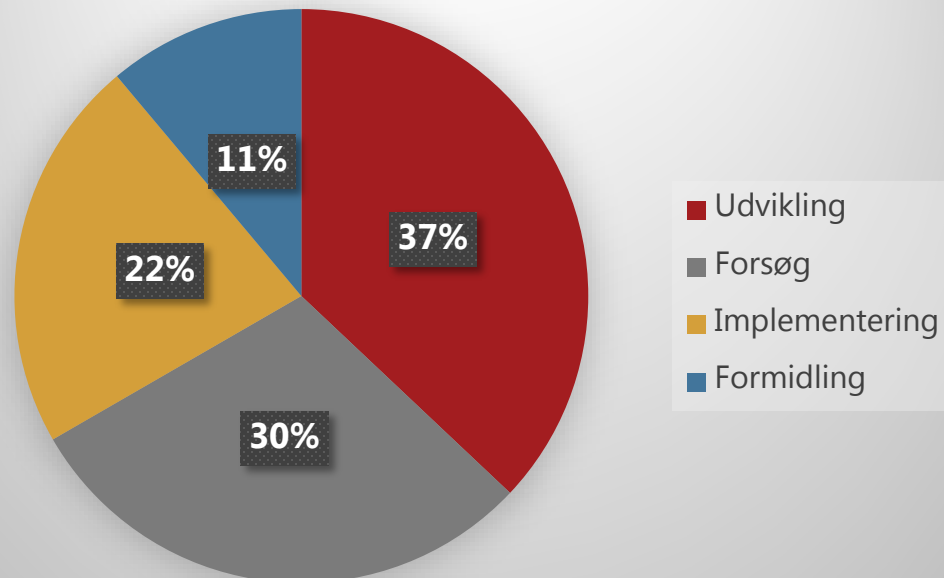
Erfaringer med effektmåling

- Målet kan være politisk/eksternt bestemt
 - Nyt virkemiddel ændrer (måske) ikke miljøtilstanden
 - Andre virkemidler fortrænges?
- “Projektet bidrager til at skabe en vækst på 5% i detailhandlen i projektperioden, svarende til en vækst på 0,9 mia. kr.”
 - Svag identifikationsstrategi – kan skyldes andre forhold (anerkendt: ”bidrager til”)
 - Bud på, hvor meget netop dette projekt bidrager med?

Produkt-/projektmodningsproces – hypotetisk eksempel

Hypotetisk projekt

- Få projekter medfører i sig selv en effekt
- Projekter har gået forud
- Projekter følger efter for at udbrede resultater
- Andre projekter kører sideløbende

Udbredelse i tid og rum (50 kr. pr. hektar)

Udbredelse for alle hektar med vårbyg - 530.000 ha

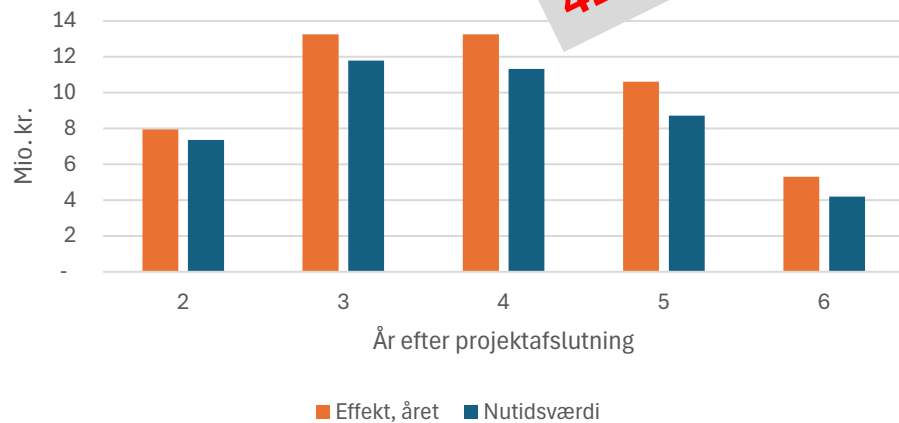

Udbredelse for alle hektar med bælgssæd - 42.500 ha

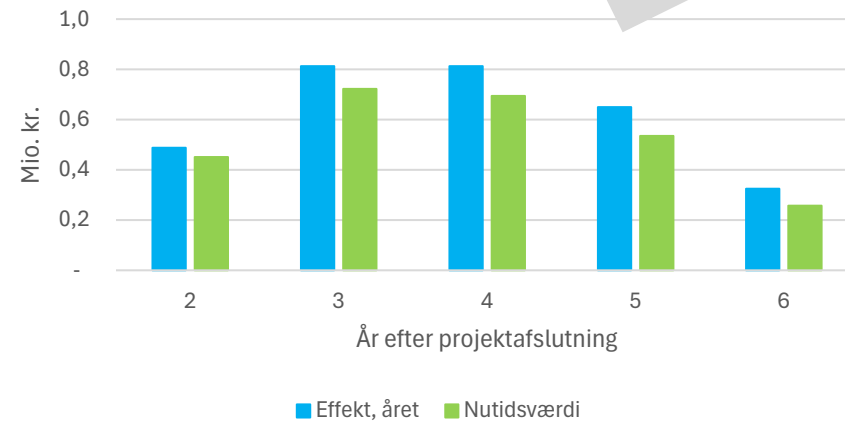
Udviklingsprojekt med 37% af effekten, hhv. 16 mio. kr. og 1 mio. kr.

Værdi af effekt

42 mio. kr.

Værdi af effekt

2,7 mio. kr.

Opsamling og anbefalinger

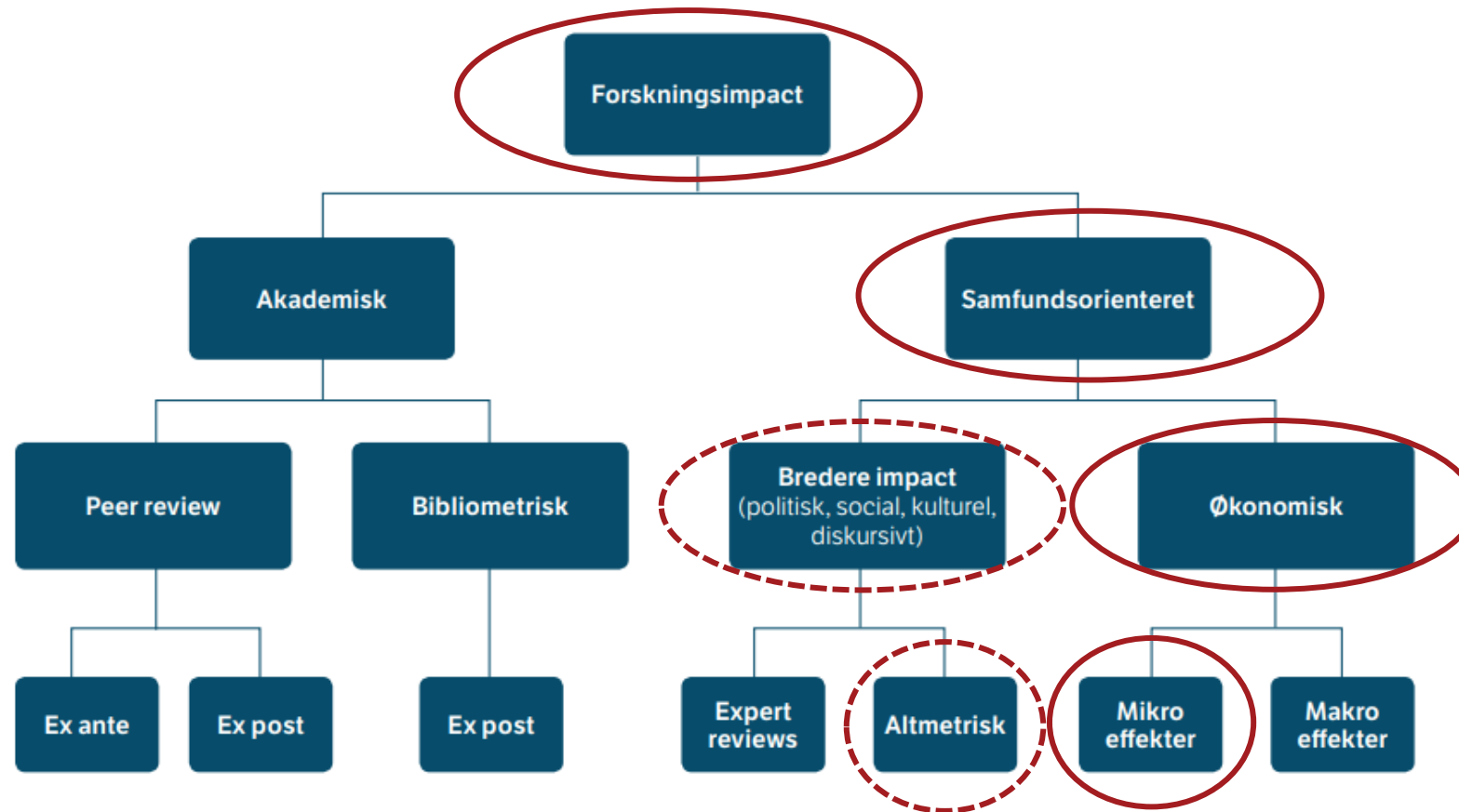
- Mange forskellige typer af projekter bliver støttet i Promilleafgiftsfonden, så der er ikke et rigidt skema
- Er det tydeligt hvorfor projektet gør en forskel for landbrugets og fødevareindustriens udvikling?
 - Kan evt. være strategisk vigtigt
- Hvorfor har I valgt den angivne metode?
 - Hvorfor har I valgt at lave: podcast? smagsevents? forbrugerundersøgelser?
- Har I beskrevet alle relevante årsags-virkningskæder?
 - Sammenhæng mellem leverancer og den forventede effekt.
- Hvilke barrierer er der for, at projektet får effekt?
 - Hjælp jer selv og læs vejledningsteksterne – for få få set nye elementer i vejledningerne

Uddybende om impact assessment

- [OECD, 2016](#): Agricultural Research Impact Assessment (Aria): Issues, Methods and Challenges
- [Pedersen, 2017](#): IMPACT. Redskaber og metoder til måling af forskningens gennemslagskraft (David Budtz Pedersen, Ålborg Universitet)
- Impact assessment i EU i forbindelse med regulering:
 - [Better regulation toolbox - European Commission \(europa.eu\)](#)

Eksempel på effect - Impact af forskning

Figur 1: Forskellige betydninger af impact

“Alternative metrikker” (Altmetrisk), der angiver, hvorvidt forskningen har gennemslagskraft i den digitale og sociale sfære. Det kan for eksempel være opgørelser over downloads, likes, upvotes, delinger, omtale og spredning af viden til medier, den offentlige debat, organisationer m.m. (Budtz Pedersen, 2017)